



Lag om fritidsbåtar och vattenskotrar

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om fritidsbåtar och vattenskotrar och lag om ändring i drivmedelslagen och avslår yrkanden i en följdmotion.

Lagändringarna innebär att Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/53/EU av den 20 november 2013 om fritidsbåtar och vattenskotrar och om upphävande av direktiv 94/25/EG genomförs i svensk lag och att lagen om vissa säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar upphör att gälla. Av detta skäl måste också en hänvisning som görs i drivmedelslagen ändras.

Den föreslagna lagen reglerar krav på fritidsbåtar, vattenskotrar och viss utrustning samt skyldigheter för olika aktörer. I lagen föreslås också ett antal normgivningsbemyndiganden som ska göra det möjligt att genomföra de mer detaljerade delarna av direktivet genom bestämmelser i förordningar eller myndighetsföreskrifter.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2016.

I betänkandet finns en reservation (V).

Behandlade förslag

Proposition 2015/16:64 Lag om fritidsbåtar och vattenskotrar.

Två yrkanden i en motion som väckts med anledning av propositionen.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

 Ärendet och dess beredning.....4

 Bakgrund4

Utskottets överväganden.....5

 Regeringens lagförslag5

 Propositionen5

Reservation11

 Regeringens lagförslag (V).....11

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....13

 Propositionen13

 Följdmotionen13

Bilaga 2

Regeringens lagförslag14

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om fritidsbåtar och vattenskotrar,
2. lag om ändring i drivmedelslagen (2011:319).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:64 punkterna 1 och 2 samt avslår motion

2015/16:3297 av Emma Wallrup m.fl. (V) yrkandena 1 och 2.

Reservation (V)

Stockholm den 28 januari 2016

På trafikutskottets vägnar

Karin Svensson Smith

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Svensson Smith (MP), Jessica Rosencrantz (M), Pia Nilsson (S), Suzanne Svensson (S), Edward Riedl (M), Lars Mejern Larsson (S), Tony Wiklander (SD), Sten Bergheden (M), Leif Pettersson (S), Jasenko Omanovic (S), Per Klarberg (SD), Christina Örnebjär (L), Robert Halef (KD), Johan Andersson (S), Erik Ottoson (M), Göran Lindell (C) och Birger Lahti (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2015/16:64 Lag om fritidsbåtar och vattenskotrar. Med anledning av propositionen har en följdmotion väckts med sammanlagt två yrkanden.

Propositionen syftar till att anpassa svenska bestämmelser på området till Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/53/EU om fritidsbåtar och vattenskotrar och om upphävande av direktiv 94/25/EG (fritidsbåtsdirektivet).

Den 21 april 2015 remitterades en promemoria om en ny lag om fritidsbåtar med anledning av fritidsbåtsdirektivet.

Den 29 oktober 2015 beslutade regeringen att begära Lagrådets yttrande över lagförslaget, och regeringen har också följt de synpunkter som framförts av Lagrådet.

En förteckning över behandlade förslag finns i bilaga 1 och regeringens lagförslag i bilaga 2.

Bakgrund

Till grund för den nuvarande lagen (1996:18) om vissa säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar ligger det ursprungliga direktivet 94/25/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar i fråga om fritidsbåtar. Direktivet antogs som ett led i upprättandet av den inre marknaden för att harmonisera säkerhetskraven på fritidsbåtar i alla medlemsstater och undanröja hinder för handel med fritidsbåtar mellan medlemsstaterna. Direktivets bestämmelser har också införlivats i lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll, produktsäkerhetslagen (2004:451) samt i olika förordningar och myndighetsföreskrifter.

Den 27 juli 2011 presenterade EU-kommissionen ett förslag till revidering av direktiv 94/25/EG för att anpassa det till det s.k. varupaketet som antogs inom Europeiska unionen under juli 2008. Det äldre fritidsbåtsdirektivet sågs också över med anledning av de oklarheter och problem som framkommit under nästan två decenniers tillämpning. Det nya fritidsbåtsdirektivet (2013/53/EU) antogs sedermera den 20 november 2013 och är en vidareutveckling av det upphävda direktivet och innehåller regler om konstruktions- och tillverkningskrav för fritidsbåtar och vattenskotrar som ska motverka att hälsa och säkerhet för personer, egendom eller miljö äventyras. Direktivet innehåller dessutom bestämmelser om hur kontroller av tillverkare, importörer och andra aktörer på marknaden för fritidsbåtar ska utföras för att säkerställa efterlevnaden och därmed möjliggöra fri rörlighet inom EU för fritidsbåtar och vattenskotrar.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om fritidsbåtar och vattenskotrar och lag om ändring i drivmedelslagen (2011:319). Riksdagen avslår samtidigt motionsförslag om ett utvidgat föreskriftsområde. Utskottet noterar bl.a. att den bakomliggande EU-regleringen är ett s.k. fullharmoniseringsdirektiv.

Jämför reservation (V).

Propositionen

I proposition 2015/16:64 föreslår regeringen en ny lag om fritidsbåtar och vattenskotrar med bestämmelser om bl.a. konstruktions- och tillverkningskrav som ska skydda människors hälsa och säkerhet samt främja miljö- och konsumentskydd. Den nya lagen ska ersätta den nuvarande lagen (1996:18) om vissa säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar (fritidsbåtslagen). I likhet med den nuvarande fritidsbåtslagen är lagförslaget utformat som en ramlag. Enligt regeringens uppfattning bör lagen därför även fortsättningsvis endast innehålla grundläggande bestämmelser om vilka säkerhets- och miljökrav som ska vara uppfyllda, vilka skyldigheter som de olika berörda aktörerna har samt övriga bestämmelser som kräver lagform. Lagförslaget har tillkommit efter det att Europaparlamentet och rådet den 20 november 2013 antog ett nytt direktiv om fritidsbåtar (2013/53/EU).

En del krav i det nya fritidsbåtsdirektivet saknar i dag motsvarighet i den nuvarande fritidsbåtslagen, exempelvis bestämmelser om de olika aktörernas skyldigheter men även i fråga om s.k. marknadskontroll. Även om den nuvarande lagstiftningen är utformad som en ramlag skulle det enligt regeringens bedömning krävas mycket omfattande förändringar av den nuvarande fritidsbåtslagen för att genomföra fritidsbåtsdirektivet. Det är därför lämpligare att ersätta lagen med en helt ny lag om fritidsbåtar och vattenskotrar.

Vid sidan av fritidsbåtar och vattenskotrar omfattar den nya lagen även delvis färdigställda sådana vattenfarkoster, framdrivningsmotorer och viss utrustning för fritidsbåtar och vattenskotrar. Lagens bestämmelser ska gälla när produkterna tillhandahålls eller släpps på marknaden eller tas i bruk för sport- och fritidsändamål. De aktörer som omfattas av lagen är tillverkare, importörer, distributörer och privatimportörer av nämnda produkter. I den föreslagna lagen anges en rad olika skyldigheter som aktörerna måste uppfylla i fråga om grundläggande krav på produkterna, bedömningar av överensstämmelse, CE-märkning, krav på teknisk dokumentation m.m. På en

rad punkter föreslår regeringen att mer detaljerade bestämmelser om vad de olika kraven och skyldigheterna medför ska regleras i föreskrifter antingen av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

Med grundläggande krav avses att produkterna som omfattas av den föreslagna lagen endast får tillhandahållas eller tas i bruk om de inte äventyrar hälsa och säkerhet för personer, egendom eller miljö och endast på villkor att de uppfyller grundläggande säkerhets- och miljökrav. I propositionen föreslås vidare att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka grundläggande säkerhets- och miljökrav som ska uppfyllas. I detta avseende skiljer sig propositionen inte i väsentlig grad från de nuvarande kraven i fritidsbåtslagen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska även ges möjlighet att meddela föreskrifter om vissa undantag från produktkrav enligt den nya lagen. Enligt fritidsbåtsdirektivet kan undantag medges för exempelvis delvis färdigställda produkter om tillverkaren eller importören försäkrar att produkten är avsedd att färdigställas av andra eller för produkter som ska visas på mässor, utställningar, demonstrationer och liknande evenemang.

En produkt som överensstämmer med en harmoniserad standard eller delar av en standard till vilken hänvisningar har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning ska förutsättas överensstämma med de grundläggande kraven i den utsträckning kraven omfattas av standarden. Av propositionen framgår också att en produkt som tillhandahålls eller tas i bruk ska åtföljas av en försäkran om överensstämmelse eller annan försäkran om att produkten uppfyller fastställda krav, och dessutom ska den vara CE-märkt. Vidare föreslås regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, få befogenhet att meddela föreskrifter om den information och dokumentation som ska finnas på eller medfölja en produkt. Det kan handla om identifikationsmärkning, uppgifter om tillverkare och importör, bruksanvisningar och säkerhetsinformation som tillverkare och importörer ska förse produkten med.

Som nämns inledningsvis preciserar regeringen i propositionen också den ansvarsfördelning som ska gälla mellan tillverkare, importörer och distributörer för att säkerställa att de olika skyldigheter som följer av lagen uppfylls. Detta gäller inte minst vad aktörerna är skyldiga att göra när de anser eller har anledning att anta att en produkt som de har släppt eller tillhandahållit på marknaden inte är förenlig med de krav som föreskrivs i den nya lagen eller i föreskrifter meddelade i anslutning till lagen. Det kan handla om att vidta korrigerande åtgärder för att få produkten att överensstämma med kraven eller att dra tillbaka eller återkalla den aktuella produkten om det bedöms som lämpligt. Vidare anges i propositionen att om en produkt bedöms medföra en risk ska ansvarig tillverkare, importör eller distributör omedelbart underrätta behöriga marknadskontrollmyndigheter i de medlemsstater där produkten tillhandahållits och lämna detaljerade uppgifter om bristerna och de korrigerande åtgärder som vidtagits. Dessutom tillkommer bestämmelser om importörens eller distributörens ansvar för att produkten lagras och

transporteras på ett sätt som inte äventyrar dess överensstämmelse med de grundläggande kraven liksom bestämmelser om skadeförebyggande arbete för ansvariga parter i syfte att få kännedom om risker hos produkter som tillhandahållits kommersiellt.

Vidare föreslås att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, ska få meddela föreskrifter om vilka uppgifter som tillverkare, tillverkarnas representanter, importörer, distributörer och privatimportörer ska lämna till en marknadskontrollmyndighet om identifiering av aktörer som har levererat eller mottagit en produkt.

Lagförslaget innehåller också bestämmelser om vad som gäller i de fall när tillverkarens skyldigheter och uppgifter under vissa förutsättningar antingen överförs eller överläts till en annan aktör. En tillverkare kan dels överlåta sina skyldigheter frivilligt, dels överföra dem till andra aktörer i vissa situationer när tillverkaren inte har fullgjort sina skyldigheter. I propositionen föreslås att en tillverkare genom en fullmakt får utse en representant för att utföra vissa uppgifter. Vidare föreslås att importörer eller distributörer övertar tillverkarens skyldigheter om de tillhandahåller en produkt på marknaden i eget namn eller under eget varumärke, eller om de ändrar en produkt som redan släppts på marknaden på ett sådant sätt att överensstämmelsen med kraven i lagen och föreskrifterna kan påverkas.

Likaså anges i lagförslaget vad som gäller för privatimportörer av fritidsbåtar och vattenskotrar. Innan produkten tas i bruk måste de säkerställa att produkten uppfyller de grundläggande kraven. Privatimportören ska dessutom överta tillverkarens skyldigheter när det gäller bedömning av överensstämmelse, upprättandet av teknisk dokumentation och försäkran om överensstämmelse, CE-märkning m.m. Särskilda bestämmelser föreslås också i de fall då en produkt släpps på marknaden eller tas i bruk efter det att den genomgått en omfattande förändring eller ombyggnad med innebörden att den som är ansvarig måste säkerställa att produkten överensstämmer med lagens krav och de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

I propositionen föreslår regeringen att ett s.k. anmält organ ska få göra bedömningar av överensstämmelse av produkter som omfattas av den nya lagen. Ett sådant organ ska först ha anmälts till EU-kommissionen och övriga medlemsstater av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac). Regeringen påpekar i sammanhanget att det för närvarande inte finns några anmälda organ i Sverige för provningar av överensstämmelse inom fritidsbåtsområdet.

Regeringen föreslår att den marknadskontroll som behöver göras för att säkerställa att produkter som släpps på marknaden eller tas i bruk för första gången uppfyller föreskrivna krav ska göras i enlighet med lämpliga bestämmelser i förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93. Regeringen föreslår att marknadskontrollen ska utföras av den myndighet som regeringen bestämmer. Vidare föreslås i propositionen kompletterande bestämmelser om möjlighet för

marknadskontrollmyndigheten att i vissa särskilda fall få hjälp av Polismyndigheten för att genomföra kontroller. Likaså föreslås befogenheter för marknadskontrollmyndigheten att meddela förelägganden och förbud samt att meddela föreskrifter om avgifter för marknadskontroll liksom bestämmelser om möjlighet att överklaga beslut av marknadskontrollmyndigheten. Dessutom införs bestämmelser om sanktionsavgifter för berörda aktörer om de uppsåtligen eller av oaktksamhet har brutit mot de grundläggande säkerhetskraven eller i annat hänseende har brutit mot skyldigheter som följer av den nya lagen eller mot föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 mars 2016, och samtidigt föreslås att fritidsbåtslagen ska upphöra att gälla. Som en konsekvens av detta måste en följdändring i drivmedelslagen (2011:319) göras eftersom det i 2 § görs en hänvisning till fritidsbåtslagen. I propositionen anges slutligen vissa övergångsbestämmelser som innebär att förelägganden och förbud som har meddelats med stöd av den nuvarande fritidsbåtslagen fortfarande ska gälla och att produkter som uppfyller kraven i denna lag ska få fortsätta att tillhandahållas på marknaden eller tas i bruk till den 18 januari 2017. Det samma gäller för bestämmelser om avgasutsläpp för vissa typer av utombordsmotorer som släpps på marknaden före den 18 januari 2020.

Motionen

Med anledning av regeringens proposition har Emma Wallrup m.fl. (V) i kommittémotion 2015/16:3297 efterlyst ytterligare åtgärder från regeringens sida för att minska miljöpåverkan från fritidsbåtar och vattenskotrar. Motionärerna har inga invändningar mot innehållet i den föreslagna lagen men anser att det finns utrymme för ytterligare insatser för att värna hälsa och miljö i anslutning till regeringens initiativ. Motionärerna vill därför särskilt uppmärksamma de problem som undervattensbuller åsamkar den marina miljön och påpekar att nuvarande direktiv om fritidsbåtar och vattenskotrar från 2013 endast innehåller bestämmelser om nivåer för luftburet buller. Motionärerna påminner i sammanhanget om att de störningar som undervattensbuller orsakar den marina miljön också har uppmärksammats av Havs- och vattenmyndigheten och att regeringen i detta avseende har konstaterat att om en sådan reglering i framtiden visar sig nödvändig, ska den i så fall omfattas av det bemyndigande som föreslås i 4 § andra stycket. Mot bakgrund av de belägg som finns för en negativ påverkan på den marina miljön anser motionärerna att det redan i dag finns fog för en reglering och föreslår därför i yrkande 1 att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska meddela föreskrifter för grundläggande miljökrav när det gäller undervattensbuller för fritidsbåtar, vattenskotrar och viss utrustning.

Utifrån ett miljö- och klimatperspektiv anser motionärerna att det också är angeläget att stimulera en ökad användning av eldrivna fritidsbåtar och vattenskotrar i Sverige. Motionärerna konstaterar att direktivets definition av

framdrivningsmotorer inte omfattar elmotorer utan endast förbränningsmotorer, vilket de beklagar eftersom det numera finns eldrivna alternativ. Genom en lämplig reglering kan en positiv utveckling uppmuntras vad gäller eldrivna vattenfarkoster, och därför vill motionärerna i yrkande 2 att regeringen tar initiativ till att reglera eller meddela föreskrifter om grundläggande säkerhets- och miljökrav för eldrivna motorer i fritidsbåtar och vattenskotrar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar regeringens förslag om en ny lag om fritidsbåtar och vattenskotrar mot bakgrund av att den nuvarande lagstiftningen på området är 20 år gammal och att mycket har hänt på området, inte minst vad gäller säkerhets- och miljökrav. En särskilt konsumentfrämjande åtgärd som bör uppmärksammas i sammanhanget är kravet på CE-märkning som innebär att produkten överensstämmer med grundläggande krav på exempelvis hälsa, säkerhet, funktion, miljö och att föreskriven kontrollprocedur har följts för att säkerställa att produkten motsvarar kraven.

Utskottet noterar att lagförslaget har tillkommit som en följd av att ett nytt fritidsbåtsdirektiv trädde i kraft 2013 och att direktivet i huvudsak är utformat som ett s.k. fullharmoniseringsdirektiv med de särskilda krav som detta medför i samband med införlivandet av bestämmelser i nationell lagstiftning. Det aktuella utrymmet vid genomförandet av direktivet är följaktligen betydligt mindre än vid genomförandet av ett s.k. minimiharmoniseringsdirektiv. Med hänsyn till hälsa, miljö, säkerhet och konsumentskydd är det enligt utskottets uppfattning bra med en hög ambitionsnivå på området, vilket uppnås genom gemensamma konstruktions- och tillverkningskrav för den aktuella typen av produkter. Fritidsbåtar och vattenskotrar är i hög grad också produkter som har en internationell marknad.

För den marknadskontroll som föreslås i lagen om fritidsbåtar och vattenskotrar noterar utskottet att regeringen avser att utse Transportstyrelsen till ansvarig marknadskontrollmyndighet. Utskottet har inga invändningar mot detta och påminner i sammanhanget om att Transportstyrelsen redan i dag är den myndighet som utövar tillsyn över efterlevnaden av den nuvarande fritidsbåtslagen och därför bör ha relevant kompetens och erfarenhet för att utföra kontrollen inom området.

Utskottet noterar att de konstruktions- och tillverkningskrav som följer av fritidsbåtsdirektivets bestämmelser kan innebära vissa kostnadsökningar och en ökad administrativ börda för svenska företag i fritidsbåtsbranschen. Det är en bransch som i stor utsträckning utmärks av fåmansföretag med ofta begränsade ekonomiska resurser. Utskottet delar dock regeringens uppfattning om att direktivet långsiktigt gynnar tillverkare och andra ekonomiska aktörer eftersom det bl.a. syftar till att uppnå en sund, konkurrenskraftig och väl fungerande inre marknad för de aktuella produkterna. Det finns dock enligt utskottets mening inget skäl för att redan nu gå fram med kompletterande

reglering vid sidan av de bestämmelser som framgår av den föreslagna lagen eftersom detta skulle medföra en ytterligare börda på branschens aktörer.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att riksdagen antar regeringens lagförslag och avstyrker motion 2015/16:3297 (V) yrkandena 1 och 2.

Reservation

Regeringens lagförslag (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om fritidsbåtar och vattenskotrar,
2. lag om ändring i drivmedelslagen (2011:319)

och ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:64 punkterna 1 och 2 samt motion

2015/16:3297 av Emma Wallrup m.fl. (V) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Jag vill inledningsvis framhålla att vi inom Vänsterpartiet stöder regeringens förslag till ny lag om fritidsbåtar och vattenskotrar. Under de 20 år som har gått sedan den nuvarande lagen trädde i kraft har mycket hänt på området, inte minst vad gäller miljö- och säkerhetskrav.

Den föreslagna lagen om fritidsbåtar och vattenskotrar grundar sig på ett EU-direktiv som utfärdades 2013, och i direktivet anges tyvärr endast gränsvärden för luftburet buller. Vi vill framhålla att Havs- och vattenmyndigheten som var en remissinstans i framtagandet av regeringens proposition också påpekade att det på sikt finns anledning att begränsa även undervattensbuller. Regeringen konstaterar i propositionen att för det fall så skulle vara önskvärt i framtiden skulle det omfattas av det bemyndigande som föreslås i 4 § andra stycket. Vi vill dock understryka att det i dag finns belägg i form av vetenskapliga studier som pekar på att just undervattensbuller har en negativ inverkan på den marina miljön och undervattensfaunan. Vi anser därför att det redan nu finns goda skäl för att låta ansvarig myndighet komplettera lagen på detta område med föreskrifter för att begränsa bullerstörningar från fritidsbåtar och vattenskotrar i akvatiska ekosystem.

I sitt remissvar konstaterade också Havs- och vattenmyndigheten att direktivets definition av framdrivningsmotorer inte omfattar elmotorer utan endast förbränningsmotorer. Från Vänsterpartiets sida anser vi att detta är en brist då det numera finns eldrivna motorer i fritidsbåtar och vattenskotrar. En ökad andel eldrivna motorer bland fritidsbåtar och vattenskotrar i Sverige skulle, rätt reglerad och stimulerad, kunna resultera i minskad miljö- och klimatpåverkan för dessa vattenfarkoster. Vi anser därför att regeringen bör undanröja potentiella hinder för en sådan utveckling och ta initiativ till att

reglera eller meddela föreskrifter om grundläggande säkerhets- och miljökrav för eldrivna motorer i fritidsbåtar och vattenskotrar.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2015/16:64 Lag om fritidsbåtar och vattenskotrar:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om fritidsbåtar och vattenskotrar.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i drivmedelslagen (2011:319).

Följdmotionen

2015/16:3297 av Emma Wallrup m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör meddela föreskrifter med grundläggande miljökrav i fråga om undervattensbuller för fritidsbåtar, vattenskotrar och viss utrustning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ för att reglera eller meddela föreskrifter med grundläggande säkerhets- och miljökrav i fråga om eldrivna motorer i fritidsbåtar och vattenskotrar och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om fritidsbåtar och vattenskotrar

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Allmänna bestämmelser

Lagens innehåll och syfte

1 § Denna lag syftar till att skydda människors hälsa och säkerhet samt främja miljö- och konsumentskydd genom bestämmelser om konstruktions- och tillverkningskrav för produkter enligt denna lag.

Lagens tillämpningsområde

2 § Denna lag ska tillämpas på följande produkter när de tillhandahålls eller släpps ut på marknaden eller tas i bruk för sport- och fritidsändamål:

1. fritidsbåtar och delvis färdigställda fritidsbåtar,
2. vattenskotrar och delvis färdigställda vattenskotrar,
3. viss utrustning för fritidsbåtar och vattenskotrar när utrustningen släpps ut separat på unionsmarknaden,
4. framdrivningsmotorer som är installerade eller särskilt avsedda att installeras på eller i fritidsbåtar eller vattenskotrar, även när motorerna genomgår omfattande ändringar, och
5. fritidsbåtar och vattenskotrar som genomgår omfattande ombyggnad.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om vilken utrustning som ska omfattas av lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka fritidsbåtar, vattenskotrar och andra produkter som lagen inte ska tillämpas på.

I den utsträckning denna lag ska tillämpas, ska inte fartygssäkerhetslagen (2003:364) tillämpas.

Uttryck i lagen

3 § I denna lag avses med

1. *fritidsbåt*: alla typer av vattenfarkoster, oavsett framdrivningssätt, vilka är avsedda för sport- och fritidsändamål och har en skrovlängd på 2,5–24 meter, med undantag av vattenskotrar,
2. *vattenskotrar*: en vattenfarkost avsedd för sport- och fritidsändamål vars skrovlängd understiger 4 meter, vars främsta drivkälla är en fram-

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/53/EU av den 20 november 2013 om fritidsbåtar och vattenskotrar och om upphävande av direktiv 94/25/EG, i den ursprungliga lydelsen.

drivningsmotor med ett vattenjetaggregat och som är konstruerad för att framföras av en eller flera personer som sitter, står eller står på knä på ett skrov, snarare än inuti,

3. *framdrivningsmotor*: alla förbränningsmotorer som är direkt eller indirekt avsedda för framdrivning och som arbetar enligt ottoprincipen eller med kompressionständning,

4. *omfattande ändring av motor*: ändringar i en framdrivningsmotor som kan göra att motorn överskrider fastställda utsläppsgränsvärden för avgaser eller som ökar motorns nominella effekt med mer än 15 procent,

5. *omfattande ombyggnad av farkost*: sådan ombyggnad av en vattenfarkost som ändrar dess framdrivningssätt, innebär en omfattande motorförändring eller ändrar den i sådan utsträckning att den möjligen inte uppfyller de tillämpliga grundläggande säkerhets- och miljökraven i denna lag,

6. *tillhandahållande på marknaden*: leverans av en produkt för distribution, förbrukning eller användning på unionsmarknaden i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller gratis,

7. *utsläppande på marknaden*: tillhandahållande för första gången av en produkt på unionsmarknaden,

8. *ibruktagande*: första gången en produkt som omfattas av denna lag används inom Europeiska unionen av slutanvändaren,

9. *tillverkare*: varje fysisk eller juridisk person som tillverkar en produkt eller låter konstruera eller tillverka en produkt och saluför denna produkt, i eget namn eller under eget varumärke,

10. *tillverkarens representant*: en fysisk eller juridisk person som är etablerad i Europeiska unionen och som enligt skriftlig fullmakt från tillverkaren har rätt att i tillverkarens ställe utföra särskilt angivna uppgifter,

11. *importör*: en fysisk eller juridisk person som är etablerad i Europeiska unionen och som släpper ut en produkt från ett tredjeland på unionsmarknaden,

12. *privatimportör*: en fysisk eller juridisk person som är etablerad i Europeiska unionen och som i samband med icke-kommersiell verksamhet importerar en produkt från ett tredjeland till unionen i syfte att ta den i bruk för egen del,

13. *distributör*: en fysisk eller juridisk person i leveranskedjan, utöver tillverkaren eller importören, som tillhandahåller en produkt på marknaden,

14. *harmoniserad standard*: harmoniserad standard enligt definitionen i artikel 2.1 c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 av den 25 oktober 2012 om europeisk standardisering och om ändring av rådets direktiv 89/686/EEG och 93/15/EEG samt av Europaparlamentets och rådets direktiv 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG och 2009/105/EG samt om upphävande av rådets beslut 87/95/EEG och Europaparlamentets och rådets beslut 1673/2006/EG,

15. *återkallelse*: en åtgärd för att dra tillbaka en produkt som redan har tillhandahållits slutanvändaren,

16. *tillbakadragande*: en åtgärd för att förhindra att en produkt i leveranskedjan tillhandahålls på marknaden,

17. *marknadskontroll*: den verksamhet som bedrivs och de åtgärder som vidtas av myndigheterna för att se till att produkterna är förenliga med de krav som fastställs i relevant unionslagstiftning om harmonisering och att de inte äventyrar hälsa, säkerhet eller andra aspekter av skyddet av allmänintresset,

18. *CE-märkning*: märkning genom vilken tillverkaren visar att produkten är förenlig med tillämpliga krav i unionslagstiftning om harmonisering som föreskriver att detta märke ska anbringas,

19. *bedömning av överensstämmelse*: den process där det visas huruvida kraven i denna lag och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen avseende en produkt har uppfyllts.

Krav på fritidsbåtar, vattenskotrar och viss utrustning

Grundläggande krav

4 § Produkter som omfattas av denna lag får endast tillhandahållas på marknaden eller tas i bruk om de, korrekt underhållna och använda i enlighet med avsedda ändamål, inte äventyrar hälsa och säkerhet för personer, egendom eller miljö och endast på villkor att de uppfyller grundläggande säkerhets- och miljökrav.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka grundläggande säkerhets- och miljökrav som ska uppfyllas.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att följande produkter får undantas från krav i denna lag och om närmare villkor för undantagen:

1. delvis färdigställda fritidsbåtar och vattenskotrar,
2. utrustning som är avsedd att ingå som en del i en fritidsbåt eller vattenskotter,
3. framdrivningsmotorer som uppfyller kraven i annan lagstiftning, och
4. produkter som visas på mässor, utställningar, demonstrationer och liknande evenemang.

Presumtion om överensstämmelse

6 § En produkt som överensstämmer med en harmoniserad standard eller delar av en standard till vilken hänvisningar har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning ska förutsättas överensstämma med de grundläggande kraven enligt 4 § och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den bestämmelsen i den utsträckning kraven omfattas av standarden.

Försäkran om överensstämmelse

7 § En produkt som omfattas av denna lag och som tillhandahålls på marknaden eller tas i bruk ska åtföljas av en försäkran om överensstämmelse eller av annan försäkran att produkten uppfyller tillämpliga krav.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utformningen av och innehållet i en försäkran om överensstämmelse och annan försäkran.

CE-märkning

8 § En produkt som omfattas av denna lag ska vara CE-märkt när den tillhandahålls på marknaden eller tas i bruk.

Bestämmelser om CE-märkning finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om CE-märkning av produkter som omfattas av denna lag.

Dokumentation som följer med produkten

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldigheter i fråga om information och dokumentation som ska finnas på eller medfölja produkten och som avser

1. tillverkarens samt det anmälda organets identifikationsmärkning av produkten,
2. uppgifter om tillverkaren och importören, och
3. bruksanvisningar och säkerhetsinformation som tillverkaren och importören ska se till att produkten åtföljs av.

Skyldigheter för olika aktörer

Tillverkarens särskilda skyldigheter

10 § När en tillverkare släpper ut sin produkt på marknaden, ska denne se till att produkten uppfyller de grundläggande kraven enligt 4 § och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till den bestämmelsen genom att utföra eller låta utföra en bedömning av överensstämmelse. Tillverkaren ska utarbeta teknisk dokumentation som kan ligga till grund för bedömningen av överensstämmelse.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förfarandet för bedömning av överensstämmelse och om innehållet i den tekniska dokumentationen.

11 § Om bedömningen av överensstämmelse visar att produkten uppfyller de tillämpliga grundläggande kraven, ska tillverkaren upprätta en försäkran enligt 7 § och CE-märka produkten. Tillverkaren ansvarar därmed för att produkten överensstämmer med kraven.

Tillverkaren ska behålla den tekniska dokumentationen och en kopia av försäkran enligt 7 § under tio år efter det att produkten släppts ut på marknaden.

12 § En tillverkare ska säkerställa att det finns rutiner så att de grundläggande kraven enligt 4 § och de föreskrifter som meddelats i anslutning till den bestämmelsen uppfylls vid all tillverkning av produkten.

Importörens särskilda skyldigheter

13 § Innan en importör släpper ut en produkt på marknaden ska denne säkerställa att tillverkaren uppfyllt sina skyldigheter enligt 10 och 11 §§ samt föreskrifter som meddelats i anslutning till 9 §.

Om importören anser eller har anledning att anta att produkten inte är förenlig med de grundläggande kraven enligt 4 § och de föreskrifter som meddelats i anslutning till den bestämmelsen, får importören inte släppa ut produkten på marknaden förrän den uppfyller kraven. Om produkten bedöms utgöra en risk, ska tillverkaren och marknadskontrollmyndigheten informeras.

14 § En importör ska för en marknadskontrollmyndighet inom Europeiska unionen kunna uppvisa en kopia av försäkran enligt 7 § och på begäran se till att myndigheten får tillgång till den tekniska dokumentationen under en tid av tio år efter det att produkten släppts ut på marknaden.

Distributörens särskilda skyldigheter

15 § Innan en distributör tillhandahåller en produkt på marknaden ska denne verifiera att produkten är CE-märkt enligt 8 §, åtföljs av en försäkran enligt 7 § och att tillverkaren och importören uppfyllt sina skyldigheter enligt föreskrifter som meddelats i anslutning till 9 §.

Om distributören anser eller har anledning att anta att produkten inte är förenlig med de grundläggande kraven enligt 4 § och de föreskrifter som meddelats i anslutning till den bestämmelsen, får distributören inte tillhandahålla produkten på marknaden förrän den uppfyller kraven. Om produkten bedöms utgöra en risk, ska tillverkaren eller importören och marknadskontrollmyndigheten informeras.

Importörens och distributörens skyldigheter vid lagring och transport

16 § En importör eller en distributör ska så länge denne har ansvar för en produkt säkerställa att lagrings- eller transportförhållandena inte äventyrar produktens överensstämmelse med de grundläggande kraven enligt 4 § och de föreskrifter som meddelats i anslutning till den bestämmelsen.

Tillverkarens och importörens skadeförebyggande skyldigheter

17 § En tillverkare eller en importör ska bedriva ett skadeförebyggande arbete i syfte att få kännedom om risker hos produkter som de har tillhandahållit.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillverkares och importörers skyldigheter enligt första stycket.

Tillverkarens, importörens och distributörens skyldigheter vid bristande överensstämmelse

18 § En tillverkare eller en importör som anser eller har anledning att anta att en produkt som denne har släppt ut på marknaden inte är förenlig med de krav som föreskrivs i denna lag eller i föreskrifter meddelade i anslutning till lagen, ska omedelbart vidta de korrigerande åtgärder som krävs för att få produkten att överensstämma med kraven eller om det är lämpligt dra tillbaka eller återkalla produkten.

Ett tillbakadragande eller en återkallelse av produkten ska ha det innehåll som anges i 15–18 §§ produktsäkerhetslagen (2004:451). Det som sägs där om återkallelse från distributör ska dock i stället avse tillbakadragande.

En distributör som anser eller har anledning att anta att en produkt som denne har tillhandahållit på marknaden inte är förenlig med de krav som föreskrivs i denna lag eller i föreskrifter meddelade i anslutning till lagen ska säkerställa att det vidtas nödvändiga korrigerande åtgärder för att få produkten att överensstämma med kraven eller om det är lämpligt dra tillbaka eller återkalla produkten.

19 § En tillverkare, en importör eller en distributör som anser eller har anledning att anta att en produkt som denne har släppt ut eller tillhandahållit på marknaden utgör en risk ska omedelbart underrätta behöriga marknadskontrollmyndigheter i de medlemsstater inom Europeiska unionen där denne tillhandahållit produkten och lämna detaljerade uppgifter om bristerna och de korrigerande åtgärder som vidtagits.

Skyldighet att kunna identifiera aktörer

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som tillverkare, tillverkarnas representanter, importörer, distributörer och privatimportörer ska lämna till en marknadskontrollmyndighet i fråga om identifiering av aktörer som har levererat eller mottagit en produkt.

Situationer då tillverkarens skyldigheter och uppgifter överförs eller överläts till en annan aktör

21 § En tillverkare får genom en skriftlig fullmakt utse en representant som ska utföra de uppgifter som anges i fullmakten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på innehållet i och omfattningen av fullmakten.

22 § Om en importör eller en distributör tillhandahåller en produkt på marknaden i eget namn eller under eget varumärke, övertar importören eller distributören tillverkarens skyldigheter enligt denna lag och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Detsamma gäller för en importör eller en distributör som ändrar en produkt som redan släppts ut på marknaden på ett sådant sätt att överensstämmelsen med kraven i denna lag och föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen kan påverkas.

23 § Om en tillverkare inte fullgör sina skyldigheter för produktens överensstämmelse med kraven i denna lag och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, ska en privatimportör innan produkten tas i bruk säkerställa att produkten uppfyller de grundläggande kraven enligt 4 § och de föreskrifter som meddelats i anslutning till den bestämmelsen samt överta tillverkarens skyldigheter enligt 10 och 11 §§ samt föreskrifter som meddelats i anslutning till 9 § 3.

24 § Den som släpper ut på marknaden eller tar i bruk en produkt som genomgått en omfattande förändring eller ombyggnad eller den som gör att en produkt som undantagits från lagens tillämpningsområde faller inom lagens tillämpningsområde, ska säkerställa att produkten överensstämmer med kraven i denna lag och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förfarandet för bedömning av överensstämmelse med kraven i fall som avses i första stycket.

Anmälda organ

25 § Bestämmelser om organ för bedömning av överensstämmelse finns i lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll och i föreskrifter meddelade i anslutning till den lagen.

Ett sådant organ som avses i första stycket får utföra bedömning av överensstämmelse av produkter som omfattas av denna lag endast om Europeiska kommissionen eller någon medlemsstat i Europeiska unionen inte har anmält invändningar inom två veckor efter det att en sådan anmälan som anges i 9 § första stycket lagen om ackreditering och teknisk kontroll har skett.

Marknadskontroll

Marknadskontrollmyndighet

26 § Bestämmelser om marknadskontroll finns i artiklarna 15.3 och 16–29 i förordning (EG) nr 765/2008.

Marknadskontroll ska utövas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Hjälp från Polismyndigheten

27 § På begäran av marknadskontrollmyndigheten ska Polismyndigheten lämna den hjälp som behövs när marknadskontrollmyndigheten vidtar åtgärder enligt artikel 19 i förordning (EG) nr 765/2008, i den ursprungliga lydelsen, om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befäras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller

2. det annars finns synnerliga skäl.

Förelägganden och förbud

28 § Marknadskontrollmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen samt direkt tillämpliga rättsakter som har meddelats med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/53/EU av den 20 november 2013 om fritidsbåtar och vattenskotrar och om upphävande av direktiv 94/25/EG ska efterlevas.

Ett föreläggande eller förbud enligt första stycket eller ett beslut om åtgärd enligt artikel 19 i förordning (EG) nr 765/2008, i den ursprungliga lydelsen, ska förenas med vite om det inte av särskilda skäl är obehövt.

Marknadskontrollmyndigheten får bestämma att dess beslut enligt första stycket och enligt artikel 19 i förordning (EG) nr 765/2008, i den ursprungliga lydelsen, ska gälla omedelbart.

Avgifter

29 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för marknadskontroll enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen samt om avgifter för marknadskontroll enligt förordning (EG) nr 765/2008, i den ursprungliga lydelsen.

Sanktionsavgift

30 § En tillverkare, tillverkares representant, importör, distributör eller privatimportör ska åläggas att betala en sanktionsavgift om denne eller någon som handlar på dennes vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot någon av 10–19 §§ eller 23 § eller mot föreskrifter som har meddelats i anslutning till dessa paragrafer.

Sanktionsavgift enligt första stycket för en privatimportör får endast åläggas om det finns synnerliga skäl.

Sanktionsavgift får inte åläggas någon för en överträdelse av ett förbud eller för en underlåtenhet att följa ett föreläggande som har förenats med vite.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift 37 § andra stycket och 39–43 §§ produktsäkerhetslagen (2004:451) tillämpas.

Överklagande

31 § Marknadskontrollmyndighetens beslut om förelägganden och förbud enligt 28 § första stycket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag av marknadskontrollmyndigheten får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 mars 2016.

2. Genom lagen upphävs lagen (1996:18) om vissa säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar.

3. Produkter som är förenliga med kraven i den upphävda lagen (1996:18) om vissa säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar och föreskrifter som meddelats i anslutning till den lagen får fortsätta att tillhandahållas på marknaden eller tas i bruk till den 18 januari 2017.

4. Kraven för avgasutsläpp i den upphävda lagen (1996:18) om vissa säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar och föreskrifter som meddelats i anslutning till den lagen ska fortsätta att gälla för utombordsmotorer som arbetar enligt ottoprincipen och uppfyller följande:

a) har en effekt på högst 15 kilowatt,

b) har tillverkats av små och medelstora företag enligt definitionen i kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag, och

c) har släppts ut på marknaden före den 18 januari 2020.

5. Förelägganden och förbud som har meddelats med stöd av den upphävda lagen (1996:18) om vissa säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar ska fortfarande gälla.

2 Förslag till lag om ändring i drivmedelslagen (2011:319)

Härigenom föreskrivs att 2 § drivmedelslagen (2011:319) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

I denna lag avses med

alternativt bränsle: ett bränsle avsett för motordrift som inte är bensen eller dieselbränsle och som inte till övervägande del har sitt ursprung i råolja,

bensen: ett bränsle som är avsett för motordrift och omfattas av nr 2710 11 41, 2710 11 45, 2710 11 49, 2710 11 51 eller 2710 11 59 i kommissionens förordning (EG) nr 2031/2001 av den 6 augusti 2001, om ändring av bilaga I till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan,

biodrivmedel: ett vätskeformigt eller gasformigt bränsle som är framställt av biomassa och avsett för motordrift,

dieselbränsle: ett bränsle som är avsett för motordrift och omfattas av nr 2710 19 41 eller 2710 19 45 i förordning (EG) nr 2031/2001,

drivmedel: ett bränsle som är avsett för motordrift eller energi i annan form som också är avsedd för motordrift,

drivmedelsleverantör: den som genom att leverera ett drivmedel är skyldig att betala skatt enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi,

sommar: tiden från och med den 16 maj till och med den 31 augusti i Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län samt tiden från och med den 1 maj till och med den 15 september i övriga Sverige, och

vinter: tiden från och med den 16 oktober till och med den 31 mars i Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län samt tiden från och med den 1 november till och med den 15 mars i övriga Sverige.

I övrigt har termer och uttryck i denna lag samma innebörd som i lagen (1996:18) om vissa säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar, lagen (1998:1707) om åtgärder mot buller och avgaser från mobila maskiner och lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner.

I övrigt har termer och uttryck i denna lag samma innebörd som i lagen (2016:000) om fritidsbåtar och vattenskotrar, lagen (1998:1707) om åtgärder mot buller och avgaser från mobila maskiner och lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2016.

¹ Senaste lydelse 2012:340.